

# SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)  
No. (štev.) 50

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES  
14. decembra 1972

## Ob 120-letnici Družbe sv. Mohorja

L. 1852 je dobil škof Slomšek dovoljenje za ustanovitev društva za izdajanje „dobrih knjig“, ki ga je krstil po enem prvih apostolov krščanstva iz Ogleja sv. Mohorju. Med ustanovitelje lahko štejemo še dva koroška domoljuba Andreja Einspielerja in Antona Janežiča. Ker se društvo ni dobro razvijalo, je škof iz njega ustanovil cerkveno bratovščino za dobre knjige ter jo preimenoval v Družbo sv. Mohorja, ude nagradil z odpustki ter naročil duhovnikom svoje škofije, naj jo širijo ex officio. Odlej se je cerkvena Družba sv. Mohorja hitro širila in prišla v slednjo slovensko vas, tudi v najbolj gorsko ter stvarno naučila brati široke plasti slovenskega ljudstva. Dozdaj je poslala med slovenski narod okrog 30 milijonov knjig!

Nobena slovenska knjižna založba ni dosegla ne tega števila naročnikov ne te množice izdanih knjig. Knjige Mohorjeve družbe so dvignile kulturno rast slovenskega naroda „v temeljih“, ne v višinah, ter je slovenski narod bil že v stari Avstriji med najkulturnejši narodi glede nepismenosti, ki je skoraj ni poznal. Te zasluge Mohorjevi družbi nihče ne taji, ampak je vsi priznavajo z največjo pohvalo.

Toda dvakrat je bila na tem, da se njena pot prekrine: po ponesrečenem plebiscitu na Koroškem, ko se je morala umakniti iz Celovca v slovensko Koroško, v Prevalje in pozneje v Celje; ter po drugi svetovni vojni, ko je iz ideoloških razlogov za nekaj časa morala prenehati, dokler je ni rešila obstanka beseda Prežihovega Vornaca, ki je poudarjal njen velik pomen za Koroško in ves narod. Toda morala se je prilagoditi novim razmeram, v katerem je vodilo hišno cerkveno družbo več komunistov kot katoličanov, in je še danes pod kontrolo oblasti in komunistov. Prav zaradi ideološke razlike, ko po mnenju zamejskih in zdmskih naročnikov Mohorjeve družbe ta ni več ustrezna ideji ustanovitelja, so nastale Mohorjeve družbe v sponjstvu v Celovcu in Gorici, ki sta danes precej povezani med seboj, vendar pa za sedaj še ločeni od celiske Mohorjeve.

Ne bomo danes poudarjali te ideološke razlike med vsemi tremi Mohorjevimi družbami, poudarili pa bomo koroški delež pri temu velikemu knjižnemu podjetju, ki je zajelo vse slovenstvo po vsem svetu, in je postalo globalna slovenska knjižna ustanova. Pognala je iz starodavnih slovenskih gosposvetskih tal Koroške in se razrasla čez vse Slovenijo in čez ves svet. Hočem poudariti to: pred 120 leti je postal Celovec središče slovenskega narodnega prebujenja z ozirom na knjige in je ostal vse do 1870, še vso Glasnikovo dobo za Antona Janežiča, drugega velikega koroškega predhoditelja. Na Koroškem je govoril Slomšek svoje lepe besede vernikom o slovenski besedi in duhovnikom, na Koroškem so Slomšek in Prešeren in Jarnik sklepali o enotnosti Slovencev iz raznih dežel, Koroška ni bila zibelka samo za časa Gosposvetske dobe, temveč tudi za časa Slomškove Mohorjeve družbe in Janežičevega Glasnika — zibelka naše knjižne kulture. In danes negirajo slovenski značaj Koroške njeni oficijelni predstavniki, ki so slovesno podpisali v mirovni pogodbi, da bodo spoštovali in podpirali kulturni razvoj in polnost svoje manjšine, postavili dvojezične napise in slovenstvo te dežele smatrali za bistveno etnično sestavino njihove dežele. Tedaj je bila — pred sto leti — še vsa južna Koroška slovenska pokrajina, danes je nemška „drajna“, po kateri divjajo spet hitlerjanski „pandurji“ ter z nasiljem ki ga obsoja svetovno mnenje kot barbarstvo, hočejo uničiti zadnje sledi slovenstva tam, kjer je vzniknila Mohorjeva družba. Ob takih razmerah, zaslužijo pač vse tri sestre ene matere v Celovcu, Gorici in Celju podporo globalnega slovenstva, čeprav vemo, da je tista v domovini še vedno pod kontrolo režima.

Vendar imamo kljub žalostnim časom upanje, da bo Mohorjeva družba doživela novo zlato dobo.

## SLOVENSKA SKUPNOST SE BOJUJE NAPREJ

OB TRŽAŠKIH OBČINSKIH VOLITVAH

„Narod brez politike je narod brez folklore, je narod tradicije, je narod kulture, a manjka mu to, kar je glavno gibalno sodobne družbe povsod v svetu: politična zrelost.“

Slovinci v zamejstvu pa smo in hočemo ostati zreli, zato bomo tudi v tem težkem volilnem boju za obnovitev tržaškega občinskega sveta glasovali za listo, ki nam je porok, da živimo in bomo živeli tudi v bodočnosti res polno, globoko življenje slovenske narodnostne skupnosti.“

Tako je glasil proglaš, ki je vabil Slovencev Trstu, da naj na občinskih volitvah, ki so bile v nedeljo, 26. novembra. Slovenska skupnost že tradicionalno postavlja samostojno listo, ki ji je doslej zagotovila vsaj enega predstavnika v občinskem svetu. Saj je s tem na edini način zajamčeno, da se slovenski predstavnik res polnosvobodno potuje za slovenske pravice. Razni slovenski svetovalci, izvoljeni na italijanskih listah, so vezani na direktive teh strank, katerih interesi večkrat nasprotujejo interesom slovenske skupnosti.

### Izid volitev

Prav zaradi gornjih ugotovitev se slovenski moške trudijo, da bi tržaškim Slovincem vcepili samostojno politično zavest. Pretekle volitve so gotovo, kljub izidu, nov korak k temu cilju.

## Andrej Marinc, novi predsednik slovenske vlade

Vsakemu bralcu komunističnih časopisov v Sloveniji je v zadnjih tednih vzbudilo pozornost dejstvo, da po nekem naročilu delajo naravnost vsiljivo propagando za Staneta Dolanca, partijca stare generacije. Skoraj ni številke ljubljanskega Dela, v kateri ne bi bilo njegove slike ter njegovih govorov ali izjav. Nekateri so mnenja, da je to indirektna ofenziva proti Kardelju, ki je nasplošno zelo nepriljubljen in naravnost osovražen. Dolančeva preteklost pa je taka, da bodo kljub tej umetno narejeni propagandi težko uspeli tako, da bi Dolanc postal popularen ali bolj sprejemljiv kot Kardelj. Največjo zaslombo ima zaenkrat v Titu samem, vse drugo pa je narejeno umetno in dvomljive vrednosti.

Drugo ime, ki se je pojavljalo v časopisih, je bil Andrej Marinc. Da mu je namenjena važna naloga, je izhajalo že iz tega, da je imel na seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v prvih dneh novembra nad dve uri trajajoči referat, katerega so listi objavili v celoti. Kot smo poročali v zadnji številki, je bil Marinc 18. novembra predlagan kot edini kandidat za naslednika Staneta Kavčiča, to je mandat za sestavo izvršnega sveta SRS. Andrej Marinc je mandat sprejel in je 25. novembra na skupni seji predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije razvil svoj delovni načrt in sestavo izvršnega sveta, ki naj bi bil pod njegovim predstvom sestavljen takole: podpredsedniki: Tone Tribuson, dr. Aleksandra Kornhauser in Rudi Čačinovič. Člani pa: Tomaž Bizaj, Marjan Dolenc, Jože Florjančič, Zvone Dragan, Pavle Gantar, Franc Kočevar, Boris Mikoš, Jože Novinšek, Marjan Orožen, Franc Razdev.

Da bosta družbi v Celovcu in Gorici v polnem razmahu budili slovensko zavest med zamejskimi rojaki pa tudi da bo Celovška Mohorjeva družba nekoč svobodno oznanjala vest slovenstva in krščanstva. In, zakaj ne, da se bodo nekoč vse tri znova zedinile in slovenskemu narodu kovalje po svojem kulturne posredovanju lepšo usodo svobodnega naroda.

V letu jubileja, zlasti pa v letu novega preganjanja slovenske besede na Koroškem se spomnimo Mohorjeve družbe, zlasti zamejskih dveh, in jih podpirajmo prav z voljo pomoči preganjanja slovenski koroški knjigi. td

Na volitvah je zmogala povezava leve sredine (Krščanska demokracija, socialisti, socialdemokrati, republikanci in Slovenska skupnost). Skupno so prejeli 57% glasov.

Kar se Slovencev tiče je obstajalo tiho upanje, da si bo lista Slovenske skupnosti pridobila dva sedeža. Te želje pa se niso uresničile. Skupnost je ostala pri enem svetovalcu. Če je bilo leta 1966 oddanih za Slovensko skupnost 4.911 glasov (2,6%), je znašalo letos število glasov za Slovensko skupnost le 4.692 (2,4%). Največ preferenčnih glasov je prejel nosilec liste dr. Rafko Dolhar, ki je s tem tudi postal novi slovenski občinski svetnik.

Dodajmo, da so bili štirje Slovenci izvoljeni na listi komunistične partije, eden pa na listi socialistične stranke.

Bridko je ugotoviti, da je za Slovence glasovalo le 4.692 oseb. Vse ostale slovenske glasove so vsrkale vase italijanske stranke, kar gre gotovo v škodo slovenski manjšini.

Vendar se Slovinci ne podajo. Skupnost pelje svoj boj naprej. Deželni poslanec dr. Štoka je takoj po izidu volitev izjavil, da je že sedaj treba misliti na deželne volitve, ki bodo prihodnje leto meseca maja. Te volitve morajo postati nov mejnik v boju za slovenske narodnostne pravice in nov uspeh zamejske skupnosti.

šek, Bojan Škrk, Miloš Šulin, Zora Tomič, Franc Turk in Milovan Zidar. Ob tej priliki je tudi Marinc povedal, da je sestava izvršnega sveta le prehodnega značaja, ker spomladi leta 1973 večini teh članov IS poteče mandat in da bo takrat potrebna obširnejša rekonstrukcija slovenske vlade.

Na skupni seji vseh zborov slovenske skupščine 27. novembra je bil Andrej Marinc potrjen kot mandatir novega izvršnega sveta in tudi lista, ki jo je predlagal. Ta skupna seja je obširno razložila to potrditev. Med utemeljevanji je značilna ta, da „je bilo doslej gospodarstvo Slovenije enostransko usmerjeno na zahod in da je bilo vidno izrazito podcenjevanje razvoja odnosov z deželami v razvoju“. Dalje poudarja skupščina tudi to, da predstavljajo poseben problem „pojavi pretakanja družbenega kapitala v privatne roke. Prihajalo je do privatizacije družbenega kapitala, do različnih oblik okoriščanja z družbeno lastnino, bodisi v zasebno korist, bodisi v korist posameznih podjetij ter do različnih oblik kriminala“. Poseben poudarek pa daje skupna seja vseh zborov slovenske skupščine potrebi po „krepitvi marksistične idejne usmerjenosti skozi celoten učni program od osnovne šole do univerze“.

### Kdo je Andrej Marinc?

Andrej Marinc je bil rojen leta 1930 v Celju. Po diplomu na fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterino v Ljubljani je delal na okrajni zadrugi zvezi v Celju in v kmetijskoproduktivni poslovni zvezi šmarje pri Jelšah. Bil je direktor kmetijskega gospodarstva Jelšan-grad. S sedemnajstimi leti je postal član Zveze komunistov Slovenije. Po letu 1960 je opravljal vrsto političnih funkcij. Bil je sekretar občinskega komiteja ZKS šmarje pri Jelšah, predsednik okrajnega odbora SZDL Celje, sekretar okrajnega komiteja ZKS Celje in poslanec republiškega zbora skupščine SRS. Leta 1965 je bil izvoljen za člana CK ZK Slovenije, 1966. leta za člana izvršnega komiteja CK ZKS. O.l leta 1968 je sekretar sekretariata CK ZKS.

Razmere v komunistični partiji Slovenije so več kot zapletene. Vse operacije od afere 25 poslancev do današnjega dne niso pripomogle k razjasnitvi, kaj šele k enotnim stališčem komunistov. Marinc stoji pred težko nalogo.

M. P.

## Represión en la URSS

El físico soviético Andrei D. Sajarov, dirigente visible de la campaña por los derechos humanos y civiles que se realiza actualmente en Rusia, ha señalado que con la preocupación de la opinión pública soviética, tendiente a mejorar las relaciones comerciales, y en general, sus vínculos con Occidente, se ha producido como contrapartida un recrudescimiento de la represión para los disidentes que integran el movimiento interno de oposición.

Como consecuencia, se han realizado arrestos y procesamientos de activistas claves, fomentándose también una larga campaña contra la publicación “Crónica de sucesos actuales”, principal órgano difusivo del movimiento disidente.

A los casos de prohibiciones y suspensión de cargos se ha sumado el arresto del historiador Piotr A. Yakir, dirigente de un pequeño movimiento democrático llamado MAY. Contactos disidentes manifestaron su presunción de que Yakir hubiera suministrado información a sus interrogadores policiales sobre las actividades de opositores amigos.

El mejoramiento de las relaciones entre los soviéticos y las naciones occidentales, ha traído aparejado un desmedro en las actividades de los disidentes, quienes están soportando las consecuencias de acciones policiales que los debilitan y desmoralizan.

## Zaključek umetniške razstave Bare Remec

Kot smo že poročali v prejšnji številki, je v mali dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu razstavila svoja najnovejša dela akad. slikarica Bara Remec. Razstava je bila odprta ves teden, zaključena pa je bila v nedeljo, 10. decembra.

Ob začetku razstave, v soboto, 2. decembra, jo je obiskalo veliko število ljubiteljev slikarske umetnosti, pa tudi vse teden so prihajali mnogi, ki se otvoritve niso mogli udeležiti, veliko pa jih je tudi bilo, ki so prišli v drugo, da so lahko v miru pregledali in uživali lepoto Barinih slik.

Soglasno mnenje vseh obiskovalcev razstave je bilo, da je Bari v teh najnovejših slikah res uspelo prikazati indijansko dušo. Z močnimi, otožno melanholičnimi barvami, poetičnimi linijami

in potezami je prikazala značaj tukajšnjih indijancev na severu in jugu Argentine. Enako zanimanje so vzbujale tudi slike indijanskih predmetov pa avtohtonih rož v slikovitih barvah.

Občudovanje in zadovoljstvo občinstva se je pokazalo tudi v tem, da je bilo lepo število slik prodanih. To vse dokazuje, kako se lahko slovenski umetnik v tujini izvži v novo domovino, poišče res prave notranje zaklade kraja in ljudi, pa obenem še vedno ostane Slovenec v načinu svojega izražanja. Umetnica Bara Remec je to dosegla v najpopolnejši meri. Upajmo, da bodo tej razstavi, prvi po šestih letih, sledile kmalu še druge, s pokrajinsko tematiko, v katerih je slikarica tudi pravi mojster, ali pa akvareli v njeni znani lirčni tehniki.

## Kakšno himno bodo izbrali v Sloveniji?

TRIBE PREDLOGI ZADEVNE KOMISIJE

Že lani, zlasti pa letos, je v Sloveniji tekla razprava o tem, katero himno naj bi Slovenci v domovini pisali v svojo ustavo. Po znanih političnih in sistematskih spremembah, ki jih je upeljal v Jugoslaviji vladajoči režim, je namreč vsaka jugoslovanske republika postala država (seveda po režimskem pojmu), zato ji kot znamenje samostojnosti med drugim pritiče tudi himna.

Slovinci smo v šestdesetih letih minulega stoletja nekako „brez razprave“, samo po sebi, izbrali za svojo pesem z značilnostmi himne pesem „Naprej!“, ki jo je leta 1860 spesnil Simon Jenko, in istega leta uglasbil Davorin Jenko. Narod jo je sprejel za svojo himno, in vsaj en del nje je tudi v prvi Jugoslaviji veljal za jugoslovansko državno himno. Narod jo je kot himno sprejel tudi v najtežjih letih druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Kot narodno himno pa jo pojejo tudi vsi slovenski demokrati izseljenci po svetu.

Kako se bodo v domovini odločili sedaj, ko tako zahtevajo ustavne določbe pa tudi težnja ljudstva, je težko reči. Gotovo ne bo šlo brez krepkega partijskega posega. Razprave zadnje čase tebejo v vsej javnosti in ne javnost ne komisije niso mogle priti do enega edinstvenega predloga.

Razpravo o himni vodijo na republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva. Po tej poti bi naj-

lažje prišli do soglasnega sklepa. Šele ko bo SZDL izrekla svoje mnenje, bo republiška ustavna komisija v drugi fazi slovenskih ustavnih sprememb zapisala himno v novo republiško ustavo.

Zadevna komisija pri SZDL je po v javnosti izvedeni razpravi končno izdala tri predloge, ker soglasnega zaključka ni bilo. Tri predlagane pesmi za bodočo slovensko ustavno himno so: „Naprej zastava Slave“ Simona Jenka; „Zdravljica“ Franceta Prešerna in pa „Naša Zemlja“ Mileta Klopčiča.

Ni se treba posebej ustaviti ob naši narodni himni „Naprej!“, saj jo temeljito pozna vsak Slovenec. Celó komisija SZDL jo prizna „kot pesem, ki živi med Slovenci že več kot sto let in je na dolgi poti dobila veljavo narodne himne“. Tudi Prešernova Zdravljica, ki jo je uglasbil Stanko Premrl, je dobro poznana. Nikakor pa se ni mogoče strinjati z besedilom „Naše zemlje“, ki jo je spisal Mile Klopčič, pesem pa uglasbil Marjan Kozina. Njena prva kritica glasi: „Dolga stoletja je čali smo sužnji, / tuje nam hotel je vsiliti oblast. / V boj pohiteli pod Titom smo družni, / v boj za pravico, prostost in čast.“ Pesem je pač lahko primerna za partijsko himno, če partija to želi, nikakor pa je ne more režim vsiliti narodu, ki je svojo himno po stoletni tradiciji že sprejel.

Ta slovenska himna, ki je narod spremljala v njegovih najtežjih trenutkih, je in bo vedno ostala zmogovita „Naprej, zastava Slave!“

### BRALI SMO

## „Ponosen sem, da sem slovenskega rodu in čutim se Slovenca, četudi sem Amerikanec“

DRUŽENA je 26. novembra t. l. objavila sledeči zanimiv članek ob obisku Jožeta Zelleta:

„Jože Zelle je ugleden strokovnjak v Clevelandu (ZDA) in glavni radijski inženir za postajo WCLV ter radijski tehnik pri postaji WERE. V Sloveniji še nikdar ni bil, saj je rojen ameriški Slovenec, toda po ljubezni do našega naroda in delu zanj presega mnoge iz-

med nas. Govori odlično slovensko, bil je v tesnih vezeh s slovenskimi kulturniki posebno s Finžgarjem in Meškom, prevedel je v angleščino Finžarjev roman „Pod svobodnim soncem“ ter njegove in Meškove drame. Zelo rad li izdelal filme o slovenskih pisateljih, katerih rojstne hiše je tokrat obiskoval, najbolj pa je zavzet za misijonarja Ba-

(Nad. na 2. str.)



## OPTIMIZEM V PARIŠKIH RAZGOVORIH

NI DALEČ DO MIROVNE POGODBE

Odkar se je v začetku decembra svetovalec ameriškega predsednika Nixona Henry Kissinger vrnil v Pariz, da nadaljuje mirovne pogovore s severnovietnamskih delegatom Le Duc Thojem, ni bilo do pred par dnevi večjih napredkov. Z zagotovljeno volilno zmago je Nixon zavzel bolj miren položaj, saj mu ni pri pogajanjih bilo treba popuščati iz volilno propagandnih razlogov.

Vendar je zadnje dni v Parizu pričel vesti bolj optimistični duh. Čeprav obe delegaciji strogo spoštujeta dogovor, da ne bodo objavljale vsebine tajnih razgovorov, vendar dejstvo samo, da se konference vršijo v povečanem številu, tako med delegacijami, kakor med Le Duc Thojem in Kissingerjem samim, priča, da se je v razgovorih prišlo do bistvenih točk.

Poleg tega je simptomatično tudi, da je iz saigonskih virov znatni napoved, da bo mirovna pogodba podpisana okoli dvajsetega decembra.

Vendar ta južnovietnamski optimizem ni popolnoma utemeljen. V razgovorih so delegati, po mnenju opazovalcev, prav sedaj naleteli na nekatere težke točke. Te se nanašajo zlasti na umik severnovietnamskih vojaških oddelkov. Severni Vietnam, njegova vlada in seveda njegova delegacija v Parizu nikoli niso hoteli priznati, da bi se na

področju Južnega Vietnama nahajal niti en severnovietnamski vojak. Vendar je po mnenju ameriških strokovnjakov trenutno na jugu vsaj 145.000 severnovietnamskih vojakov; saigonska vlada pa zatrjuje da je to število premajhno, ker da jih je 300.000.

V tekstu mirovne pogodbe, kjer bo določen umik teh oddelkov Severnega Vietnama, seveda beseda ne bo mogla nanesti na „umik“, temveč bo govora o „povrnitvi na kraj izhodišča“, itd. Te jezikovne potankosti, in pa datumi kdaj naj se mir in umik začne, so po mnenju opazovalcev trenutno najtrži orehu pariških razgovorov. Medtem pa naj bi bil tudi že pripravljen mirovni načrt, ki predvideva tri obdobja: umik severnovietnamskih vojaških oddelkov pod nadzorstvom mednarodne komisije (Poljska, Madžarska, Kanada ter Indonezija in Saigon ter Vietkong), razgovori med Saigonom in Vietkongom glede nove vlade in dokončna politična ureditev Vietnama.

Medtem pričakujejo sestanek med Nixonom in južnovietnamskim predsednikom. Thieu bo baže od Nixona zahteval nadaljnjo vojaško in gospodarsko pomoč Amerike in pa tudi novo severnoameriško intervencijo v slučaju če bi Vietcong „grobo kršil“ določila mirovne pogodbe.

## Allende potuje po „socialističnem“ svetu

DOMA GA ČAKA TEŽAK POLOŽAJ

V ponedeljek 11. t. m. je čilski levčarski predsednik Salvador Allende prispel na Kubo, ki je zadnja točka njegovega precej obširnega potovanja. Prihod se je zamudil skoraj za 10 ur, ker je v Rabatu, Marruecos, zaradi okvar obstalo letalo sovjetske družbe Aeroflot. Allende se je namreč vračal s svojega štiridnevnega obiska v Sovjetski zvezi.

Gotovo je bil namen čilskega predsednika daljše potovanje, zlasti daljši obstanek v tkim. socialističnih državah. A je moral kaj na hitro opraviti svoje obiske, ker ni smel po ustavi izostati iz države dalj časa kot le 14 dni. Za večjo dobo bi moral dobiti dovoljenje od kongresa, ki ga kontrolira krščansko demokratska in nacionalna opozicija.

Allende je najprej potoval v Mehiko, da „utrdi vezi latinskoameriškega bratstva“. Od tam je potoval v New York, kjer je pred skupščino Združenih narodov napadel „kapitalistične“ države in njih finančne ustanove, da bojkotirajo Čile in mu nočejo dati posojil. Vendar njegov napad še daleč ni bil tako strupen, kot so nekateri opazovalci pričakovali.

Iz New Yorka je Allende odpotoval najprej v socialistični Alžir, nato pa v

Moskvo, kamor ga je peljala zlasti potreba sovjetske gospodarske pomoči. In res je od kremelskih veljakov dobil zagotovilo gospodarske in tehnične pomoči. V koliko bo ta pomoč dejansko izvedena, je bolj dvomljivo, saj se Sovjetska zveza sama ne nahaja v preveč plodoviti dobi. Seveda s tega obiska ni manjkalo skupne izjave, kjer ZSSR in Čilu napadeta „imperializem“ in njegove monopole, itd.

Od tu je Allende odšel na Kubo, da je vrnil obisk Fidel Kastru, ki se je v Čilu mudil letošnje leto kar mesec dni. Tudi tu ni manjkalo „protiimperialistične“ izjave in raznih obljub tesnejšega sodelovanja. Vsekakor sta si Castro in Allende edina v namenu, da je treba „kubanizirati“ ali pa „čilenizirati“ čim večji del Latinske Amerike.

Allendeja na povratku domov čakajo težki problemi. Gospodarstvo se nikakor ni opomoglo, temveč zahaja v čedalje večjo krizo. Prav tako se v krizi nahaja politični sistem, saj opazovalci soglasno menijo, da bo na volitvah prihodnjega leta za obnovo poslanske zbornice Allendejeva koalicija precej propadla. Končno pa je vojaško sodišče pred dnevi zmanjšalo kazen generalu Viauxu z 20 na dve leti in šest let izgnanstva. General Viaux je bil obtožen, da je bil

## MEDNARODNI TEDEN

Vsemirska ladja Apolo 17 mirno nadaljuje svoj polet. Eugene Cernan, Harrison Schmidt in Ronald Evans se po srečnem pristanku na Luni in dobro opravljenem programu vračajo na kraj izhodišča. Je to zadnji polet v seriji Apolo. Novih pristankov na Luni Amerikanci zaenkrat nimajo v načrtu. So pa itak s šestimi pristanki nabrali dovolj materiala za dolgoletne študije Lune in njenega življenja.

Sovjetska zveza se je zapletla v novo mednarodno afero. V Londonu so namreč objavili, da so pri irski gverilski organizaciji IRA našli rusko orožje in celo lažje raketno orožje ruskega izdelka. Rusija je sicer zanikala, da bi ona posredovala orožje irski gverilji, vendar dejstvo, da se sovjetsko orožje nahaja v irskih rokah, dokazuje, da ga Sovjeti posredujejo neposredno ali posredno.

Pavel VI. je v svojem nagovoru v soboto, 9. t. m., izjavil da se osvojitve žene ne bo dosegla z enostavnim izenačenjem z moškimi, temveč le s tem, da se ji prizna polnost njenega bistvenega poslanstva v življenju, to je poslanstvo matere.

Na japonskih volitvah, ki so bile preteklo nedeljo za obnovo japonskega parlamenta, je ponovno zmagala Demokratsko liberalna stranka, ki jo vodi ministrski predsednik Kakusi Tanaka, kljub temu da so nekoliko nazadovani v primeru s prejšnjimi volitvami. Pač pa je zelo napredovala socialistična stranka in tudi komunistična. Liberalna stranka bo imela v parlamentu ok. 280 mandatov (prej 297), socialisti 110 (87), komunisti 30 (14), ni pa še razvidna dokončna razdelitev, dokler volilno štetje ne potrdi volilno sodišče.

Med Kitajsko in Sovjetsko zvezo je baže v mesecu novembru prišlo do obojestranih sporov. Tako vsaj so poročali zahodni diplomatski viri iz Moskve. Peking je te novice takoj zanikal, medtem ko v Kremlju teh objav niso potrdili, pa tudi ne zanikali.

V urugvajskem glavnem mestu Montevideo je bilo zaključeno 11. t. m. dvanajsto redno zasedanje ALALC (Latinsko ameriške povezave svobodnega trgovanja). Prisotni so bili delegati 11 držav, ki so vodili razna pogajanja od konca oktobra pa do sedaj. Najbolj važen zaključek je, da bo tkzv. prehodna doba, ki naj bi po pogodbi iz Caracasa trajala do leta 1980, za bližnja leta 1973. S tem se skuša nospesiti postopke, ki naj bi končno pripeljali do skupnega latinskoameriškega trga.

učežen pri umoru generala Schneiderja. Veliko zmanjšanje kazni so levčarski krogi sprejeli kot provokacijo s strani vojske. Napet položaj pač ni idealen, da bi državo potegnili iz močvirja.

## Iz življenja in dogajanja v Argentini

PRVA DEJSTVA

Ko je v ponedeljek, 11. t. m. zapadel rok za predstavitev volilnih povezav pred volilnim sodiščem, je argentinska javnost stopila pred prva resnična in nesprenmenljiva dejstva. Dotlej je bilo vse več ali manj govorjenje, obljubljanje ali celo ugibanje. Od 11. dalje pa so stranke in volilne povezave dejstvo, ki bo prihodnjih volitev ostalo nesprenmenjeno.

V zadnjem trenutku (to je v teku zadnjega tedna), je bilo veliko presečenj, potrjena pa so bila nekatera ugibanja, kot povezava okoli peronistične stranke, in ostala nesprenmenjena dana zagotovila kot samostojen nastop Nove sile in pa radikalov. Nezanke ostajajo sedaj samo še predsedniški kandidati nekaterih grupacij. A to se bo razvedelo pred 21. decembrom, ko za pade rok za vpis kandidatov pri volilnem sodišču. Glede volilnih povezav pogledimo najprej Justicialiste. Številne vsedržavne in več provincijskih strank se je povežalo v Frente Justicialista de Liberación (Justicialistična osvobodilna Fronta). Vendar se je prvotno veselje nekoliko poleglo, ko se v to povezavo niso hoteli udniti niti Alendejevi intransigenti, niti Suelldovi revolucionarni kristjani. Končno je nastal razkol tudi v ENL, ki je delno povezana z justicialisti, pri kateri pa je tej povezavi nasprotovala (in vanjo ni stopila) nepriznana komunistična stranka. Tako so, poleg manjših provincijskih, ostale v Fronti naslednje stranke: Peronistična, Unión Popular (Tequera del Franco), MID (Frondizi), Ljudski konservativci, Ljudski kristjani (Allende) in Laboristi. Kandidata tu še ni določenega. Spritno Peronove „odpovedi“ računajo da bo predsedniški kandidat „neperonist“.

Glede na sodnijski odlok da stranka Unión Popular pripada delu, ki ga vodi Tercera del Franco (odlok, ki še ni dokončen), je Manrique ostal brez močne strankarske strukture. To je nadomestil pretekli teden, ko ga je za predsedniškega kandidata izbrala demoprogresistična stranka. Ta je močna zlasti v Santa Fe, in zato bo podpredsedniški kandidat dr. Rafael Martínez Raymond, iz te province. Demoprogresisti so Manriqueju dali zlasti strankarsko strukturo v patagonskih provincih, kjer je „samokandidat“ doslej precej šepal. Manrique te dni utrjuje svoje sile tudi v glavnem mestu in okolju, kjer tudi ni imel doslej močne zaslombe za svojo Alanza Federalista.

Presenečenje je bila nova Alianza Republicana Federal, katero je k življenju obudil dr. Leopoldo Bravo, vodja sanjarskih blokistov. Podpirajo jo zlasti nekatere stranke v notranjosti. Pri njej sodeluje tudi dr. Guillermo Belgrano Rawson, ki je bil do nedavnega podtajnik notranjega ministrstva. Novo nastalo povezavo je kritiziral zlasti Manrique.

## Nixonova moč

Vsa ta leta je dajal prvenstvo zunanji politiki, ki je v tem zgodovinskem obdobju za prvo velesilo sveta gotovo primarne važnosti. Teško bi našli moža v tej deželi, ki bi zunanjo politiko bolj poznal od Nixona; odkar je pred 20 leti postal podpredsednik republike, je ponovno prepotoval vso zemeljsko oblo in proučeval svetovno politično, gospodarsko in socialno situacijo. Po svoji izvolitvi l. 1968 je poklical v Belo hišo za prvega svetovaleca v zadevah narodne varnosti tedaj že priznane strokovnjaka in profesorja političnih ved na Harvard univerzi dr. Henrika Kissingerja, čigar starši so se kot Judje umaknili pred drugo vojno v Ameriko z njim vred. Višje in najvišje žele se sinko dokončeval v Ameriki, že kot študent zaslovel po briljantnosti svojega uma in kot tak ostal na Harvardu za profesorja.

Ni dvoma, da je kombinacija Nixon-Kissinger izvedla v zunanji politiki USA izredno drzne, skrbno na dolgi rok planirane poteze, ki so ves svet osupnile.

Delno nepričakovana je bila tudi Alianza Popular de Centro Izquierda. V tej so se udinile tri stranke in sicer Partido Intransigente, ki ga vodi dr. Alende, Revolucionarna krščanska stranka, pod vodstvom dr. Suelda, in pa UD ELPA, ki pa ni priznana kot politična stranka. Tu bo po vsej verjetnosti kandidiral za predsednika že proglašeni Alende, za podpredsednika pa se opazovalci nagibajo k dr. Sueldu.

Poleg teh štirih povezav bodo tekmovale pri volitvah tudi sledeče samostojne stranke: Unión Cívica Radical (kandidati Balbín-Gamond), ki vsaj v prvi rundi ne bo sprejela nobene povezave, Nueva Fuerza (kandidat Julio Chamizo), ki prav tako kot radikali nastopa v vseh volilnih okrožjih; Frente de Izquierda Popular, ki ima kaj malo izgledov in nastopa le v nekaterih okrožjih (kandidati Jorge Abelardo Ramos in kovinski sindikalist Jorge Silvertti), ter dve Socialistični stranki, katerim je volilno sodišče že določilo imena: Partido Socialista Democrático (kandidati Américo Ghioldi in René Balestra), ter Partido Socialista de los Trabajadores (še brez kandidatov). Ostane še Partido Socialista Popular, ki ni priznan na vsedržavni ravni, in ki še ne ve, kam bi se priključil.

V tem ozračju vedno večje politične dejavnosti, je Perón sklenil, da lahko odpotuje. Načrt potovanja ni popolnoma jasen. Tudi ne kdaj se bo vrnil. V kratkem bo odletel najprej v Paragvaj, nato v razne latinskoameriške države, končno še v Evropo. Vrnil se bo baže enkrat januarja.

## PONOSEN SEM...

(Nad. s l. str.)

raga. Ob stoletnici njegove smrti leta 1968 je sklenil, da ga bo proslavil s posebnim dokumentarnim filmom ki ga je imel do prihoda v Slovenijo že 1000 metrov.

Ko se je avtor pred kratkim oglašil v Sloveniji je potoval po „Baragovi deželi“ s filmskimi kamerami in posnel Trebnje, Dobrič, Malo Vas, Metliko, Šmartno pri Kranju, sploh vse, kar je bilo v zvezi z misijonarjem in škofom Barago. Po vrnitvi v Cleveland pa je zopet krenil v „Baragovo deželo med Indijanci“, da izpopolni filmske podatke. Pričakovati smemo, da bo tudi Zelletov film dragocen prispevek, v slovenskem in angleškem jeziku, k poznanju in češčenju našega Baraga.

Ob slovesu je Jože Zelle izrazil zredno zadovoljstvo, da je mogel obiskati domovino svojih staršev. „Ponosen sem, da sem slovenskega rodu in čutim se Slovenca, četudi sem Amerikanec,“ nam je povedal. Nad vsem je bil navdušen. Le to ga je zbolelo, da je kapelica v Trnovu pri Metliki, kjer se je Baraga poslednjič poslovil od Metličanov, razlata in brez časti... Tudi te nelepe slike je odnesel s seboj...

DR. LUDVIK PUS

## Opombe k volitvam v USA

Pogledali smo bežno demokratsko stran volivnega procesa v dosedanjih odlomkih tega pisanja in smo našli, da so bili glavni razlogi za poraz demokratov v predsedniških volitvah: a) prenegla in enostranska radikalna reorganizacija stranke; b) nepravna izbira demokratskega predsedniškega kandidata; c) večini volivstva nesprenmenljiv program demokratske platforme.

V volivnem procesu seveda pripade bistvena vloga tudi nasprotni stranki, v našem primeru republikancem. Na prvem mestu pa njenemu glavnemu predstavniku Richardu Nixonu, ki je istočasno predsednik in kandidat. Treba je zato prav razčleniti in oceniti politične in druge elemente še te druge strani, da bo naša slika celotna in razumljiva.

## Richard Nixon in republikanci

Splošno je znano, da v ameriškem dvo-strankarskem sistemu (one male stranice politično ne pomenijo nič) razlika med obema strankama ni ideološkega, ali po evropskem konceptu, svetovno-nazornega značaja, marveč se razlikuje v tem, da se pri demokratih zbira predvsem glavnina socialno in gospodarsko nižje stoječih plasti ameriške družbe. Bolj točno povedano, pri demokratih prevladuje ekonomsko in socialno odvisni sloj, ki mu kruh režejo drugi, čeravno ta sloj sega pogo-

sto v dobro situirane plasti prebivalstva. Zato je med vodilnimi političnimi silami te stranke na prvem mestu organizirano delavstvo vseh vrst in strok, pa seveda (z manjšim vplivom) tudi neorganizirano delavstvo. To je ogromna armada volčev, ki pri vsakih volitvah težko padejo na tehtnico zmage ali poraza. Takemu značaju svojih pristašev mora odgovarjati tudi demokratski program in politika.

Ni nobenega dvoma, da je McGovern tako temeljito pogorel zato, ker ga je zavrglo skoraj v celoti ameriško delavstvo, baza demokratske politične in finančne moči.

Temeljno ogrodje republikanske stranke pa sestavlja oni del ameriške družbe, ki delo daje, ki torej reže kruh drugih; je seveda številčno mnogo šibkejši in kulminira v najvišjih slojih družbe imenovane High Society. Sem spada ameriška bogatija, noblesa in luksus ki se rekrutira iz anglo-saksonskih protestantskih potomcev prvih pioniriev in se imenuje WASP (po začetnicah besed White-Anglo-Saxon-Protestant). V njenih rokah je večina bogastva in iz tega sledeča gospodarska in politična moč. Njim se pridružuje obširna večji del danes visoko šolane plasti managerjev, prostih višjih poklicev, in drugih vodilnih oseb v sklopu ogromnega industrijskega, bančnega in upravnega aparata, a se tu in tam razteza tudi v nižje plasti, saj se vedno

dobijo ljudje, ki hočejo biti pri „višjih“ čeprav tja ne sodijo. Večina farmarjev je tudi pri republikancih.

Iz sestave te stranke se lahko z gotovostjo sklepa kakšne tendence imajo strankini gospodarski in socialni interesi in načrti. Nimajo smisla in razumevanja za „malega človeka“, pač pa za „big business“, velika privatna podjetja in mogočne korporacije ter za vse drugo, kar je s tem v zvezi in temu koristno. Po terminološki sedanjega časa so torej demokrati na levi, republikanci pa na desni politične marvice sredino pa polnijo in se tam stikajo na desno usmerjeni demokrati in levo orientirani republikanci, kar daje zlasti kongresu popolnoma nestalen in nezanesljiv strankarski sestav. Večkrat uhajajo pri glasovanju desni demokrati (dixikratci z juga) k republikancem, levi republikanci pa k demokratom. Stalne večine torej ni, a to prezidenta in vlade ne moti, ker sistem ni parlamentaren in zatorej kongres vlade ne more „vreči“.

Republikanci so imeli svojo konvencijo en mesec za demokrati ne da bi bili poprej stranko po demokratskem vzorcu temeljito reorganizirali. Tega jim ni bilo treba, ker je bilo po nominaciji McGoverna čisto jasno, da so demokrati volitve predsednika že zgubili. Republikanska stranka se je pod Nixonom, ki je nekak sredinec, lepo konsolidirala, svoje vrste je po Goldwaterjevem porazu l. 1964 krepko zbrala in utrdila, na drugi strani je pa Nixon sedanje volitve pripravljaval takorekoč od prvega dne, ko je prestopil prag Bele hiše kot ameriški predsednik.

## Republikanska konvencija in kampanja

Na republikansko konvencijo je prišel kot zmagovalec na belem konju. Tam so mu odobrili platformo, izdelala



## Novice iz Slovenije

**MARIBOR** — Prvi koncert za veliki abonma v sezoni 1972-73 je bil 27. novembra. Nastopil je Simfonični orkester RTV Ljubljana s solistom Bogom Mihelčičem violina in Bogom Kosijem viola. Nadaljni spored je sledeči: Salzburger-Mozarspiler se bo predstavil 20. decembra. Simfonični orkester RTV Ljubljana bo gostoval s solistko Dubravko Tomšič 9. januarja prihodnje leto. Komorni orkester iz Züricha bo nastopil na četrtem abonmajskem koncertu. Nato si sledijo klavirist Vlado Perlemuter iz švice (9. 2.), Simfonični orkester RTV Ljubljana s pianistko Zdenko Novak (16. 2.). V marcu bo nastopil godalni orkester slovenske Filharmonije. Temu je sledil koncert pianista Janka Šetina. V aprilu pa bodo med drugimi nastopili American Brass Quintet, Belgijski radijski orkester, Igor Ozim in Adelpian Concert Coir University of Puget Sound Tacoma iz Washingtona. Koncertno sezono bo zaključil maja Slovenski oktet.

**KRANJ** — V gotski cerkvi na Bregu pri Predvorju so priredili kulturni program ob otvoritvi restavriranega gotskega slikanega stropa. Pri obnovitvenih delih na renesančnem kasetiranem stropu, namreč lani odkriti figuralno poslikani gotski strop, ki je v Sloveniji edini ohranjeni primer gotskih stropov s figuralnimi prizori. Na otvoritvi je koncertiral oktet Gallus iz Ljubljane, ki je izvajal program renesančnih pesmi Gallusa Palestrine in Lassa.

**PTUJ** — Na gradbišču nove ceste pri Ptujju so tekoma leta naleteli na zanimive arheološke najdbe. Pred kratkim pa so arheologi našli še na rimski vodnjak, ki datira iz prvega ali drugega stoletja. Globok je štiri metre, v premeru pa meri 85 centimetrov. Stene so iz haloškega laporja. V vodnjaku so našli številne posode iz žgane glinice. Čez vodnjak bo sedaj peljala nova cesta.

**LJUBLJANA** — Sedemdesetletnico rojstva je obhajal v novembru akademik dr. prof. Anton Kuhelj. Jubilar je nad vse uspešno deloval na vseh področjih tehnike; je pionir pri konstruiranju prvih šolskih in športnih in turističnih letal v Sloveniji, vodilni strokovnjak za turbinske stroje, projektant najzahtevnejših strojev in gradbenih objektov itd. Doma in v tujini si je priboril v letih neumornega dela vsesplošno priznanje in izjemen ugled.

**MARIBOR** — France Dobrovolje je za založbo Obzorja pripravil obsežno knjigo Cankarjev album — biografija v slikah. Na 340 straneh velikega formata prikazuje dokumentacijo o Cankarjevi biografiji in literaturi. Z vrsto fotografij in različnega faksimilnega gradiva Dobrovolje osvetljuje Cankar-

jevo življenje, reprodukcije oprema za izvirne in prevedene knjige, pa tudi posnetke prizorišč in osebnosti, ki jih je mogoče spoznati v njegovih delih ter izvirne pisateljeve risbe, potem risbe, portrete in karikature Cankarja in spominska obeležja ob odkritjih spomenikov v Sloveniji in v Clevelandu. Vsega je v albumu objavljenih 621 slik z izčrpnimi pojasnili k reproduciranim slikam.

**LJUBLJANA** — Samo tretjini ljubljancem lahko pomaga zobozdravstvena služba. Za odrasle je na razpolago 95 delovnih mest, kar je komaj pol tega, kar bi jih bilo potrebnih. Z največjo težavo oskrbujejo osnovnošolsko mladino, prav slabo pa predšolsko in srednješolsko. Število zobozdravnikov pada, pa se kljub temu večja števila nezaposlenih, ker ni denarja za nova mesta; privatna praksa pa je prepovedana.

**LJUBLJANA** — Za novega poveljnika ljubljanskega armadnega območja je bil imenovan general-podpovodnik Fr. Tavčar, ki je bil rojen leta 1920 v vasi Jerše pri Ljubljani.

Umri so od 12 do 18 novembra:

**LJUBLJANA**: Marija Kosem r. Oman; Marija Pelko; Matilda Južna Škufca; Vencoslav Muha; Ivan Tomažič (91), up.; Mihael Šivka; Terezija Krbec, up.; Leon Bobič, up.; Franc Nahitigal, žel. up. (92); s. M. Tilna roj. Angela Jerman, šol. sestra sv. Frančiška Asiškeja; Frančiška Vrbinc r. Babšek (83); Ljilje Lovšin, rez. kap.; Hermina Marin r. Štumberger; Marija Urbanija r. Gorjanc; Robert Rot; Marija Žilič r. Čarman, Ludvik Jaki; Neža Počutar, up.; Florjan Renar, up.; Albina Bahar r. Pregrad; Hubert Buzzolini up.; Marija Nežmah r. Bricej, (84); Zorka Mežik r. Jenko.

**RAZNI KRAJI**: Franc Vergaon, monter, Koper; Janez Jere, žagarski vrh; Ivan Načemer, čuvaj, Krško; Fr. Praznik, Mozirje; Ivan Mulep, pismonoša, Proziška vas; Franc Pužem (77), Nalio; Tilka Sajovic r. Kern, Orehovlje; Frančiška Meršol r. Hodnik, Dol. Logatec; Jakob Pavličič, škofja Loka; Svetlo Grile, uč., Krško; Francka Dolenc (70), Stična; Slavica Časol, uč., Piran; Ivan Plečnik, cestar, Dobrova; Jrenej Simičič, Razdrto; Blaž Valjavec (77), Kovo; Nerina Margitič r. Štor, Koper; Gregor Goropovek, Preholt; France Vide, pos., Zvabovo pri št. Jerneju; France Jesek, up., Borovnica; Marija Tolar, Zeleniki; Valentin Jerina, Preserje; Janko Pivk, up., Gorenja vas; Anton Žirovnik, Glince; Janez Pevec, Dvorje; Franc Rojšek, Polzeča; Inka Sabothý r. Šlamberger, vd. odvetnika (87), Kranj; Peter Psaren, Trbovlje; Franc Svetina, dipl. jur., Šentjur pri Celju; Franc Vogrinčič, salezijanski duhovnik, Kapela pri Radencih.

## Slovenska vas ob svoji dvajsetletnici

29. oktobra 1952 je pravzaprav začel slovenske skupnosti v Slovenski vasi. Tedaj so prvi „vaščani“ in bližnji sosedje postavili pripravljani odbor. Vodil ga je pokojni Jože Mehle, oče sedanega društvenega predsednika. Skupno z Društvom Slovenska vas slavita dvajsetletnico tudi odseka mladinskih organizacij, mešani pevski zbor in otroški pevski zbor ter slovenska ljudska šola.

Slavnostni dan je bil 8. decembra. Med častnimi gosti je bil predsednik Zedinjene Slovenije Božo Stariha z gospo in tajnik Zedinjene Slovenije Vilko Cuderman z gospo.

### Nogometni tekmi

Pred kosilom sta bili malo za šalo malo za res dve nogometni tekmi. V prvi so zmagali sedanji mladi igralci z dvema goloma nad skupino starejših igralcev izza tistih časov. Druga tekma pa je bila med debelimi in suhihi. Ta je končala neodločeno (1:1). Med to igro se je izvrstno zabavalo številno gledalstvo...

### Skupno kosilo

Čez opoldne je bil skupni asado v polni dvorani. Med kosilom je predsednik DSV slovesno izročil nagrade zmagovalcem šahovskega in balinarskega turnirja; najboljši v šahu (med 17 igralci) so bili Ljilje Črnak, prof. Franci Sušnik in Jože Grbec, najboljša od 23 balinarjev pa sta bila Martin Boštjančič in njegov nečak Tone Boštjančič.

### Telovadni nastopi

Popoldne ob treh smo gledali dve skupini naraščajnikov, ki so pod vodstvom Jožeta Adamiča in Franca Rozmana pokazali mnogo vaj iz lahke atle-

## SLOVENC V ARGENTINI

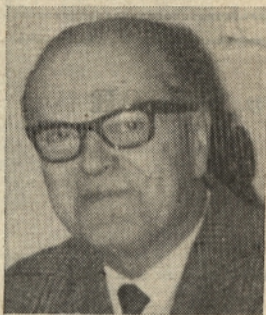
### Osebnosti

**Nova slovenska zdravnica.** Na medicinski fakulteti državne univerze v Bs. Airesu je diplomirala gđ. Marjana Kužnik iz Jaureguija pri Lujanu. Mladi doktorici, ki jo mnogi Slovenci poznajo iz slovenske počitniške kolonije dr. Hanzeliča v Córdoba, iskreno čestitamo.

**Družinska sreča.** V družini Fernando Cimato in njegove žene ge. Cveče roj. Šenk se je rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime Sonja Elizabeta. Čestitamo.

**Krst.** V Slovenski kapeli je bila krščena Marija Veronika Čop, hči Avgusta in ge. Ivanke Juhant. Botovala sta Avgust Čop st. in ga. Lidija Čop. Krstil je g. Matija Lamovšek. Srečni družini naše čestitke.

### † JANKO HAFNER



Skoraj po tritedenski agoniji, kot posledica možganske kapi, je umrl znani ljudni znanstvenik, publicist, žurnalist in fotograf Janko Hafner. Rodil se je 29. marca

1907 iz meščanske družine v Škofji Loki (Mlinarjev za cerkvijo), katerega oče je doživel 86 let ter je Janko trdno verjel, da bo dohitel njegova leta. Pa jih ni. V 64 letih starosti smo ga pokopali 10. t. m. na pokopališču v Villegas, kjer počiva tudi njegova pred leti umrla žena Tatjana roj. Inkiestri.

Njegovi starši so imeli sorodnike v Gradcu, zato je nekaj ljudskoškolskih let preživel tam, ter je odlično obvladal nemščino, ki mu je dobro služila pri njegovih stratosferskih študijah. Srednješolske študije je končal v šentivškem zavodu, na kar se je vpisal na fakulteto za elektrotehnične vede, kjer sta ga zanimala predvsem matematika in fizika. Bil je v em času član akad. društva Danica. Po štirih semetih študiranja pa se je posvetil žurnalizmu, najprej s sestavljanjem križank za Slovenca, pozneje programa za Radio vestnik, kamor je napisal tudi svoj „kriminalni“ roman Val Omega, na kar je vstopil l. 1929 kot redni član v uredništvo Slovensca, kateremu je bil pozneje tudi odgovorni urednik.

V Slovencu je bil poročevalec, pa tudi publicist zanimivih problemov, ki so bili aktualni. Tak je opisal prebivavce ljubljanskih „kanalov“ in jih ilustriral s številnimi fotografijami. Njegovo eksaktno fotografiranje ga je pripeljalo do fotoreportaje pri Slovenscu, kar je ostal vse do konca. V zadnjih letih je s pokojnim dr. Šerkom preiskaval kraške jame in veliko poročal o njih. Predsednik Slov. Katol. tisk. društva dr. Pečjak bi rad, da bi končal svoje študije in mu je dovolil dopust, toda on se je vrnil v žurnalistiko in se ves posvečal Slovenscu. Urejal je tudi teden-

sko prilogo Slovenca Teden v slikah, ki pa je pozneje prenehala.

L. 1936 mu je ban dr. Natlačen poveril na banovinski tiskovni referent, kjer so bili njegovi opisi tehničnih načrtov banovine izredno strokovno in zanimivo pisani. Tudi je sodeloval pri knjižnih izdajah, npr. pri slavnostnem zborniku ob 20-letnici Jugoslavije (1938). Bil je med najboljšimi slovenskimi reporterji, predvsem takimi, ki so obravnavali kakšen tehnični problem.

Svetovna vojna ga je zajela kot častnika v okolici Zagreba odkoder se je vrnil nazaj v uredništvo Slovenca. Bil je ves čas njegov urednik, celo odgovorni po smrti Viktorja Čentiča, ter je bil sourednik in slikarski angažer vseh štirih Slovenčevih Koledarjev.

Bistveno je sodeloval pri slavnostni številki Slovenca za 3. maj 1945 in se seveda pozneje umaknil v ekzil. Pa tudi tam je zaradi svojega znanja nemščine mnogo koristil našim beguncem. Bil je cenzor pri angleški cenzuri, ki je preiskovala našo pošto. Bil je celo vodja vsega cenzurnega oddelka s 44 uradniki, ter je kot tak rešil mnogo naših beguncev in jim olajšal življenje v taboriščih. L. 1948 je postal uradnik IRO. Kot tak je emigriral v Argentino. Prva leta je bil v neki trgovini prodajalec fotografskih potrebščin, da se je vrnil jezika, bil je nekaj časa strojno-tehnični risar, laborant, na kar je začel to obrt na svoj račun. L. 1957 je prišla za njim njegova žena Tatjana z njegovo pohčerjenko go. Tičko por. Mikeli.

Nikdar ni pozabil svojega časnikarskega poklica. Še iz Celovca je pošiljal poročila v laška taborišča, kjer je izhajala Svobodna Slovenija pozneje v Argentini, pa je bil njen stalni sobotnik in deloma sourednik, zlasti se je njegovo delo poznalo pri urejanju Zbornika Svobodne Slovenije. V njem je redno vsako leto priobčeval poročila o najnovejših dognanjih na poljih atomskih in astronautskih dogajanj. Tako je napisal zelo obsežne članke: Tehnika atomskega veka, Atomski vek - doba mislečih strojev, Pred odletom z zemlje na Luno. Že letos bo odletel človek v vse-mirje... Planetni vek se začneja, Človek se odpravlja v vse-mirje, Prvi človek izven zemlje, Rendez-vous na vse-mirskem vrtljaku, 20.000.000.000 USA dolarjev, Zmagoslavje elektronike, Prva fotoreportaža z Marsa, Izpiti za polet na luno, Krstna predstava velerakete Saturn 5, Planetni vek se začneja II, Človek ali robot — to je sedaj vprašanje... Za letošnji Zbornik je obljubil novo vesmirske razprave, a ironija je hotela, da je prav na dan ko je nov astronautski polet stopil v Lunino sfero, padel Janko v svoj — grob.

Poleg tega resničnega poklica, je bil Janko po „kruhobornem“ poklicu fotograf, reporter, ki je slikal vse naše glavne slovenske prireditve.

V nedeljo, 10. decembra ob 12 je bil pogreb, ki ga je vodil njegov prijatelj župnik Gregor Mali ob številni udeležbi njegovih prijateljev in znancev. V imenu Škofjelotnov se je poslovil od njega dr. Tine Debeljak, v imenu Svobodne Slovenije, zlasti njegovega Zbornika pa urednik Miloš Stare, ki je poudaril predvsem „o, da bi danes z Jankom pokopavali velikega znanstvenika, da ga v napreduku ni oviralo njegovo bohemstvo. Slovenska javnost ga bo zelo pogrešala. Počivaj v miru.

Brezmadežne. Naj Ona še vnaprej čuva nadno, da ne bi postala nevredna Njega varstva.

Slovenska ljudska šola je za sklep šolskega leta pokazala nekaj tega, kar se mladina med letom naučila. Najprej so šolo predstavili najmlajši. Vsak je prinesel eno črko in povedal dva verza, videli in slišali smo: SLOVENSKA ŠOLA. Prvi in drugi razred (pripravila Mimi Bokalič) je nato podal deklaracijo Dežek pada, tretji razred (vodila Slavka Urbanija) pa je povedal Nagajivko. Sledil je lep prizorček mladih junakov, ki ga je naučila Anči Koprivnikar. Potem smo slišali dve zborni deklaraciji: Vrabček in Pot do kruha (učiteljica Marija Stanovnik) ter tri pesmi: Veseli pastir, Navzgor se širi rožmarin in Svetlo sonce pod vodstvom ge. Majde Hočvarjeve. Izvajala sta to četrti in peti razred skupno... Nastop višje skupine (šesti, sedmi in osmi razred): 4 dela naših pesnikov: Slomškova Zapuščena sirota, Stritarjeva: Oba junaka, Zupančičeva Željarska in Aškerčeva Čaša nesmrtnosti. Niso bile to zgolj deklaracije, bile so dramatisirane deklaracije. Zlasti Čaša nesmrtnosti je lepo uspela.

V imenu staršev se je učitelstvu in katehetom zahvalila ga. Minka Glinškova.

Sledilo je slovo od 15 učencev, ki so letos dokončali osmi razred. Voditeljica ljudske šole ga. Zdenka Janova je vsakemu pripela slovenski puščilje, izročila knjigo v spomin ter jim v nagovoru položila na srce, naj ne omagajo, kajti od njih zavisi, ali se bo po naših družinah slišala slovenska govornica, ali bo zamrla. Ali se bo po naših domovih razlegala slovenska pesem, ali bo onemela. Ali bo naš dom središče slovenskega kulturnega življenja v vasi, ali pa bodo ostali samo še zidovi brez slovenskega duha. A če bo mla-

## BUENOS AIRES

### Prvo sveto obhajilo

V nedeljo, 3. decembra je bilo v Slovenski hiši v Buenos Airesu prvo sveto obhajilo naših otrok. Kar lepo število jih je bilo, saj je prvič pristopilo k angelski mizi 55 dečkov in deklic iz raznih naselij buenosaireškega okolišja.

Slavnostno sveto mašo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Anton Orehar, ki je imel na otroke in njihove starše tudi priilni nagovor. Med mašo je pel otroški zbor iz San Justa, ki ga vodi gđ. Anica Mehle.

Po maši so se otroci (34 deklic in 21 dečkov) najprej fotografirali, nakar je bil za vse pripravljen skupen zajtrk. Po zajtrku pa je bila še razdelitev spominskih obhajilnih podob.

Kar se tiče števila otrok po okrajih, pa je bilo sledeče: 2 iz Castelarja, 7 iz Carapachaya, 11 iz San Martina, 16 iz Ramos Mejje in 19 iz San Justa.

### Srečanje v zavetišču dr. Gregorija Rožmana

V nedeljo, 3. decembra so se zbrali v Zavetišču prijatelji pokojnih članov Jožeta Musarja in Branka Verčona k sv. maši z aduščnicami ob obletnici njene tragične smrti. Sveto opravilo je daroval č. g. Jože Guštin, ki je v nagovoru poudarjal, da mora biti ljubezen tista močna vez, ki nas bo vse družila. Nato so navzoči posedli k skupnemu kosilu, Zveza slovenskih mater in žena pa je pripravila Miklavžev štant. Z izkupičkom je izdatno podprla štant dobriček srečanja, za kar se ji odbor Zavetišča iskreno zahvaljuje.

### DRUŠTVENI GLASNIK

Seja referentov ZS bo 21. decembra v društvenih prostorih.

**Kolonija.** Prosimo vse, ki bodo šli na šolsko kolonijo v Córdoba, da poravnajo ostali del stroškov do 22. decembra v društveni pisarni.

**25-letnica društva Zedinjena Slovenija** se bo praznovala 30. decembra na slovenski Pristavi v Castelarju.

V Slovenski radijski oddaji bo predvajana nova plošča zborna iz Slovenske vasi. Posvečena bo tudi božičnemu sestanku zveze slovenskih mater in žena.

**Izrabite počitnice za slovensko branje.** Knjižnica ZS ima lepo slovensko knjižnico. Poslužite se je.

**5. letnik srednješolskega tečaja.** Sestanek za predtaborjenje v Bariločah je prestavljen na četrtek, 21. dec., v Adroguje. Vlak Haedo—Marmol odide iz Haeda ob 8.11. Za tabornike udeležba obvezna.

### DAROVALI SO:

Namesto venca na grob pokojnega Janka Hafnerja so darovali za Vincencijevo konferenco: družina dr. Peter Rant 10.000 pesov; ing. Avguštinčič Zvonko in prijatelj 9.000 pesov.

### PO ŠPORTNEM SVETU

Člani smučarskega kluba Logatec so v Žiberšah, ki so pilihi 5 km oddaljene od Logatca zgradili novo 80-metrsko skakalnico. Objekt leži v lepi dolinici, naokrog pa so primerni smučarski terenji z dobrimi snežnimi razmerami.

dina vztrajala še naprej kakor v letih ljudske šole, se ne bo bati, da bi bila Slovenska vas samo po imenu slovenska.

Slavnostni govornik Božo Stariha je med drugim povedal sledeče misli: Živite iz polnosti slovenstva, ker živite na strnjem slovenskem ozemlju, zato iz tega izhaja tudi polna odgovornost. Ostanite trdno povezani, da hoste čim popolnejši del Slovenije v svetu, Slovenija v Slovenski vasi! Vsa prizadevanja in življenje v naših domovih je krič enega naroda, ki je slovenski; mi smo in hočemo ostati Slovenci! Tale vaša dvajsetletnica sopada z osemdesetletnico slovenskega katoliškega shoda: le načelno močna emigracija bo obstala in izpolnila svojo nalogo. Zato vse blagoslove tebi, Slovenska vas, vse blagoslove vsem vaščanom, da bi slovenska pesem in govornica nikoli ne zamrla!

Za zaključek je mešani zbor zapej pod vodstvom Ivana Meleta pet pesmi: H. Satnerjevo Pomladi, J. Aljaževo Oj zbogom ti planinski svet, Ant. Foersterjevo Pevec, J. Aljaževo Zaostali ptič in V. Vodopivčev Že cvete roža vrtnica.

Končno so šolarji še dobili spričevala in bili skromno pogoščeni.

### Razstava fotografij: Slovenska vas od včeraj do danes

Pod gornjim geslom je pripravil Ignacij Glinšek razstavo fotografij. Pokazala je razvoj Slovenske vasi. To razstavo so si ogledali mnogi rojaki. Ugajala jim je, saj je bila lepo urejena in zanimiva.

Ta dan, dan spominov na dvajsetletna prizadevanja in velike žrtve za slovensko skupnost, naobčujemo pogleda tudi v bodočnost: naj Bog da novo rast, da bodo bodoči jubileji še lepši!

(Dalje)



## OBVESTILA

SOBOTA, 16. decembra 1972:

V zavodu San Vicente ob 17 pričetek duhovnih vaj za moše.

NEDELJA, 17. decembra 1972

Na Pristavi ob 19 koncert Slovenskih mladenk.

V Slovenski vasi prireja ob 17 Zveza žena in mater „Slovenski božič v Argentini“.

Izlet mladinskih organizacij. Ob 7.30 v Slovenski hiši sv. maša nato odhod v Parque Pereyra.

Na Pristavi po sv. mašo sklepni sestanek mladenk.

SOBOTA, 23. decembra 1972:

V Našem domu ob 20 slov. božič. V Domu v San Martinu božičnica.

NEDELJA, 24. decembra 1972

V Domu v San Martinu dopoldne po maši redni občni zbor.

16. redni tabor Društva slovenskih protikomunističnih borcev Tabor ob 10.30 v zavetišču škofa Rožmana.

NEDELJA, 31. decembra 1972:

V Domu v San Martinu silvestrovanje s Planiko.

NEDELJA, 7. januarja 1973:

Tradicionalna misijonska veletombola v Ateneo Don Bosco v Ramos Mejía.

Zveza slovenskih mater in žena prosi slovenske družine, naj si rezervirajo nedeljo, 17. decembra, za obisk v Lanusu, kjer nam za ta dan pripravljajo pravo slovensko božično vzdušje. Začetek ob 17. Vabljeni družine z otroki. Ostajajmo zvesti svojim tradicijam!

UNIV. PROF.

**DR. JUAN BLAZNIK**

Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

specialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

JAVNI NOTAR

**FRANCISCO RAUL CASCANTE**

Escribano Público  
Cangallo 1642 Buenos Aires  
Pta. baja, ofic. 2  
T. E. 35-8827

SLOV. DOM V SAN MARTINU

vabi vse svoje članstvo na

**redni občni zbor**

z običajnim dnevnim redom, ki bo v nedeljo, 24. decembra, po sv. maši v domu.

**NAJPRIMERNEJŠE DARILO ZA BOŽIČ ALI NOVO LETO JE SLOVENSKA KNJIGA**

ZBORNICI SVOBODNE SLOVENIJE, ki so najbolj reprezentativna knjiga slovenske demokratične emigracije, so še na razpolago. Dobite lahko vse letnike od l. 1949 do leta 1970 (razen letnika 1954, ki je pošel).

NEVIDNA FRONTA. Spomini generalštabnega polkovnika Vladimirja Vauhnik. To je edinstvena knjiga v slovenski književnosti. 445 strani zanimivega branja enega najbolj sposobnih tajnih obveščevalcev med drugo svetovno vojno.

ROJSTVO, ZENITEV IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA. Spisal Marijan Marolt. Zabavna in duhovita knjiga.

Nobena od teh knjig ne sme manjkati v Vaši knjižnici. So pa tudi najprimernejše darilo prijateljem za Božič ali Novo leto. Na razpolago so v Slovenski hiši v upravi Svobodne Slovenije.

**Društvo Slov. protikom. borcev TABOR**

Starešinstvo društva sklicuje

**16. REDNI TABOR**

ki bo v nedeljo, dne 24. decembra, v Slovenskem zavetišču škofa dr. Gregorija Rožmana.

Dnevni red: 10.30 občni zbor društva;  
11.30 sv. maša;  
Kosilo

Vljudno vabljeni vsi prijatelji z družinami ter člani društva, katerih dolžnost je častna obveznost.

Starešina: Korošec

**Svojim slovenskim in argentinskim prijateljem darujte za praznike slovenski MARTIN FIERRO****Potujete v RIM - Italijo?**

Ne pozabite obiskati slovenskih hotelov.

**Hotel BLED in Hotel DANIELA**

00185 - ROMA tel. 777102-7579941  
Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 - ROMA - Via Luzzatti, 31  
tel. 750587 - 771051

Lastnik: VINKO LEVSTIK

Zmogljivost 85 sob, 150 ležišč. Vse sobe s privatno kopalnico, telefonom, radiofilodifuzijo, klimatskimi napravami. Nova slovenska restavracija. Osebe pretežno slovensko. Počutili se boste kot doma. — Dobrodošli!

**Počitniška kolonija**

za osnovnošolsko mladino na kinti „SLOGA“

od 29. januarja do 3. marca

vsak dan razen sobote in nedelje od 8.30 do 13. ure.

Prispevek 7.000 pesov, kjer bo več udeležencev ene družine, popust število omejeno.

Prevoz preskrbijo krajevni domovi

**ZEDINJENA SLOVENIJA**  
Vodstvo Vaditeljskih tečajev

**VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA**

MUEBLES

**LUKY**

Ruta 205

Frente Estación EZEIZA  
T. E. 295 - 1197



Podružnice

CALOS SPEGAZZINI  
Avda. 25 de Mayo 136

Almafuerte 3230  
SAN JUSTO

**Električni aparati**  
**Volvo - Yelmo**

Izključni zastopnik: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia  
Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall.

## MLADINSKA KNJIŽNICA

Sporočila slovenski mladini, da bo zaradi počitnic odprta samo vsako prvo nedeljo v mesecu po sv. maši.

Vabimo vse brašče, ki so si izposodili knjige in je čas že pretekkel, naj jih vrnejo čim prej.

MLADINSKA KNJIŽNICA ima v prodaji mesečno revijo „Mladinska Vez“. Zadnje številko t. j. decembersko, jo priporočamo po člankih in zaradi lepe opreme.

**KONCERT****Slovenskih mladenk**

pod vodstvom ge. Anke Savelli-Gaserjeve bo v nedeljo, 17. decembra 1972 ob 19 na Pristavi.

Vstopnina za odrasle 4 \$, za otroke 2 \$.

Lepo vabljeni!

**PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!****Slovenski dom v San Martinu**

vabi vse rojake in rojakinje na

**BOŽIČNICO**

ki bo v soboto, 23. decembra, točno ob 19 v domu.

Lep božični spored: žive jaslice, petje starih in novih božičnih pesmi, nastopi mladine. — Vstop prost.

Opozarjamo na silvestrovanje, ki bo 31. decembra ob sodelovanju PLANIKE

Primerno darilo za Vaše argentinske prijatelje je plošča

**„VIVIMOS EN NUESTRAS MONTAÑAS“**  
(bariloški pevčki — Lučka Jerman)

Prodaja: Simon Rajer, Tucumán 1561, 7º, pisarna 49, T. E. 46-9440

„V SLOGI JE MOČ!“ in pomoč za vse vaše denarne probleme. 1470 članov SLOGE to potrjuje. Pridružite se nam!

**Kreditna zadruga „S. L. O. G. A.“ z o. z.**

Uradne ure: ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20. ure

Bartolomé Mitre 97 T. E. 658-6574 Ramos Mejía

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po kratki in mučni bolezni zapustil naš dragi oče, gospod

**Janko Hafner**

K zadnjemu zemskemu počitku smo ga spremili v nedeljo, dne 10. t. m. na pokopališče Villegas v San Justu.

Zahvaljujemo se g. župniku G. Maliju za vodstvo pogreba. G. Tinetu Debeljaku in Milošu Staretu, ki sta se od pokojnika poslovila ob odprtem grobu. Darovalcem cvetja, in vsem, ki so ga hodili kropiti, molili za pokoj njegove duše ter ga spremili na zadnji poti. Prav po sebn zahvalo pa izrekamo g. Košičku, ki ga je v težki bolezni zvesto spremljal, podpiral in tolažil. Iskrena zahvala tudi g. Logarju za njegovo pomoč pri pogrebu. Hvala vsem, ki so mu v bolezni stali ob strani.

Žalujoča

Mihaela in Janez Mikelj z družino.

Buenos Aires, Ljubljana, Škofja Loka.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je v 82. letu starosti odšel k Bogu po pačilo njegov zvesti služabnik, oče in stari oče

**Pavel Šilar**

K zadnjemu počitku smo ga spremili na praznik Brezmadežne, 8. decembra 1972, na pokopališče Chacarita, Buenos Aires.

Posebno zahvalo izrekamo msgr. Antonu Oreharju za podelitev zakramentov za umirajoče, darovano sv. mašo na domu žalosti in vodstvo pogreba, žup. Emiliju za prinašanje sv. popotnice. Hvala vsem, ki so našega očeta obiskovali, za njega molili, mu darovali cvetja in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Dragega očeta priporočamo v molitev in blag spomin.

Žalujoči:

sinovi: Ivan,  
Lojze z družino,  
Marijan z družino;

hčere: Ivica,

Mara por. Kočar z družino

Buenos Aires, Boulogne, Ramos Mejía, šmartno pri Kranju.